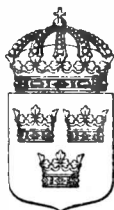

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1949

ANDRA KAMMAREN

Nr 3

21—26 januari.

Debatter m. m.

Sid.

Fredagen den 21 januari.

Interpellation av herr Hansson i Skegrie ang. organisationen på växtskyddsområdet	6
---	---

Lördagen den 22 januari.

Interpellationer av	
herr Ericsson i Näs ang. viss ändring av bestämmelserna om ransonering av matfett åt årsanställda lantarbetare	12
herr Johansson i Stockholm ang. upptagande av diplomatiska förbindelser med staten Israel	12

Söndagen den 23 januari.

Herr <i>Hjalmarson</i> vid föredragning av motion nr 178.	13
---	----

Onsdagen den 26 januari.

Interpellationer av	
herr Kollberg ang. tillgodoseende av den inhemska marknadens behov av papper och papp	21
fru Västberg ang. yrkesundervisningen vid fångvårdens ungdomsanstalter	24
herr Jansson i Aspeboda ang. vissa spörsmål rörande mjölkproduktionens lönsamhet	26
herr Ahlsten ang. betryggande försäkringsformer för fiskebåtar	27
fröken Öberg ang. åtgärder för tillgodoseende av behovet av cellstoff	28

Samtliga avgjorda ärenden.

Sid.

Söndagen den 23 januari.

Ang. uppdelning av motion nr 178 14

Onsdagen den 26 januari.

Val av ledamöter och suppleanter i de tillfälliga utskotten 18
Bankoutskottets memorial nr 1, ang. fullmäktiges i riksbanken be-
 rättelse 20
 — nr 2, ang. fullmäktiges i riksgäldskontoret berättelse 20
 Fördelning av motioner mellan de tillfälliga utskotten 20

Fredagen den 21 januari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

Justerades protokollet för den 15 in-
nevarande januari.

§ 2.

Föredrogos var efter annan följande
på kammarens bord liggande motioner;
och hänvisades därvid

till konstitutionsutskottet motionerna:

nr 52 av herr förste vice talmannen
Carlström m. fl.;

nr 53 av herr *Swedberg m. fl.*; och

nr 54 av herr *Lundberg m. fl.*;

till statsutskottet motionerna:

nr 55 och 56 av herrar *von Seth* och
Boman i Kieryd;

nr 57 av herrar *Nilsson* i Bästekille
och *Nilsson* i Svalöv;

nr 58 av herrar *Nolin* och *Nilsson* i
Bästekille;

nr 59 av herr *Werner m. fl.*;

nr 60 av herr *Andersson* i Mölndal
m. fl.;

nr 61 av herr *Hedlund* i Östersund
m. fl.;

nr 62 av herr *Olsson* i Mora *m. fl.*;

nr 63 av herr *Huss*;

nr 64 av herr *Ståhl*;

nr 65 av herr *Andersson* i Hyssna;

nr 66 av herr *von Friesen*;

nr 67 och 68 av herr *Lindahl*;

nr 69 av herr *Birke*; och

nr 70 av herr *Staxäng m. fl.*;

till bevillningsutskottet motionerna:

nr 71 av herr *Werner m. fl.*; och

nr 72 av herrar *Persson* i Landafors
och *Dahlgren*;

till tillfälligt utskott motionen nr 73
av herr andre vice talmannen *Skoglund*
m. fl.;

till behandling av lagutskott motio-
nerna:

nr 74 av herr *von Friesen*;
nr 75 av fru *Ewerlöf* och herr *Ky-
ling*;

nr 76 av fru *Ewerlöf* och herr *Fa-
gerholm*; samt

nr 77, av herr *Utbutt m. fl.*;

till jordbruksutskottet motionerna:

nr 78 av herrar *Johnsson* i Kastanje-
gården och *Jacobsson* i Igelsbo;

nr 79 av herr *Johnsson* i Kastanjugår-
den *m. fl.*;

nr 80 av herr *Persson* i Norrby *m. fl.*;

nr 81 av herrar *Johnsson* i Kastan-
jugården och *Rubbestad*;

nr 82 av herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*;

nr 83 av herr *Nilsson* i Svalöv *m. fl.*;
och

nr 84 av herr *Werner m. fl.*; samt

till tillfälligt utskott motionerna:

nr 85 av herr *von Seth*;

nr 86 av herr *Östlund m. fl.*;

nr 87 av herr *Nilson* i Spånstad *m. fl.*;

nr 88 av herr *Pettersson* i Dahl
m. fl.; samt

nr 89 av herrar *Hagård* och andre
vice talmannen *Skoglund*.

§ 3.

Till bordläggning anmäldes banko-
utskottets memorial:

nr 1, med överlämnande av fullmäk-
tiges i riksbanken till bankoutskottet
avgivna berättelse; och

nr 2, med överlämnande av fullmäk-
tiges i riksgäldskontoret till inneva-
rande riksdag avgivna, till bankoutskot-
tet avlämnade berättelse.

§ 4.

Avlämnades följande motioner, näm-
ligen:

nr 90, av herr *Edenman m. fl.*, med förslag till ändrad lydelse av § 9 riksdagsordningen;

nr 91, av herr *Pettersson i Dahl m. fl.*, angående ändrade grunder för mandatfördelningen mellan valkretsarna vid val till riksdagen;

nr 92, av herr *Andersson i Essvik*, angående återbetalning till Loss- och lastningsföreningen Hamnarbete, u. p. a., av för mycket erlagd krigskonjunkturskatt;

nr 93, av herr *Andersson i Essvik*, angående ändrade bestämmelser om statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet;

nr 94, av herr *Norup m. fl.* om införande av kanalavgift för Falsterbo-kanalen;

nr 95, av herr *Nilson i Spånstad m. fl.*, om anvisande av anslag till experimentell bygdeteaterverksamhet;

nr 96, av fru *Sandström* och herr *Wiklund* i Stockholm, angående löneplacering av vissa sociala kurators-tjänster;

nr 97, av herr *Stattin m. fl.*, om ökat anslag till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp;

nr 98, av herrar *Stattin* och *Östlund*, angående ianspråktagande av det av 1947 års riksdag beslutade anslaget för Ostkustbanans elektrifiering;

nr 99, av herr *Jönsson i Lund*, angående utredning om statligt stöd vid upprättande av särskilda ålderdomshem för dövstamma m. m.;

nr 100, av herrar *Rubbestad* och *Werner*, om en översyn av arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen i avsikt att minska personal och kostnader för nämnda organ;

nr 101, av herr *Jonsson i Skedsbygd m. fl.*, om ökat anslag till bidrag till byggande av enskilda vägar;

nr 102, av herr *Jonsson i Skedsbygd*, angående fortsättande av järnvägslektrifieringen;

nr 103, av herr *Dahlgren m. fl.*, om höjning av dagavlönningen för de värnpliktiga;

nr 104, av herrar *Nyberg* och *Löf-roth*, angående bidrag till nykterhets-sammanslutningarna för organisations- och administrationskostnader;

nr 105, av herrar *Holmberg* och *Hag-berg* i Luleå, angående ersättning åt J. W. Lundgren för utfört arbete å kronolägenheten Njalle, Vitberget;

nr 106, av herrar *Holmberg* och *Hag-berg* i Luleå, angående ersättning åt A. Sällström för utfört arbete å kronolägenheten Dalen nr 7, Vitberget;

nr 107, av herr *Holmberg m. fl.*, angående utredning om byggande av väg från Sädvaluspen till Graddis;

nr 108, av herr *Hedlund i Rådom m. fl.*, angående förstärkning av flygvapnet;

nr 109, av herr *Gavelin m. fl.*, om ökat anslag till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp;

nr 110, av herr *Pettersson i Dahl m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till avlönande av hemvårdarinnor;

nr 111, av herr *Utbult m. fl.*, om utredning och förslag rörande inomskärs-farleden i Bohuslän;

nr 112, av herrar *Hedlund* i Öster-sund och *Johansson* i Torp, om vidgad tillämpning av kungörelsen angående understöd av statsmedel för utomprocessuell rättshjälp annorledes än genom offentlig rättshjälpsanstalt;

nr 113, av herr *Boman* i Stafsund *m. fl.*, om ökat anslag till bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer;

nr 114, av herrar *Birke* och *Boman* i Stafsund, angående förbättring av kommunikationerna i Stockholms skär-gård;

nr 115, av herr *Norup m. fl.*, angående rätt för gifta kvinnor, som arbeta inom jordbruket, att vid taxering åtnjuta särskilt avdrag;

nr 116, av herr *Norup m. fl.*, angående upphävande av lagen om kvarlåtenskapsskatt;

nr 117, av herr *Norup*, angående pro-

visoriskt upphävande av tullen på glasflaskor;

nr 118, av herr *Carlsson* i Bakeröd *m. fl.*, om höjning av tullen på ostron *m. m.*;

nr 119, av herr *Hansson* i Skediga, angående rätt till avdrag vid inkomsttaxeringen för nyanskaffning av maskiner inom jordbruket;

nr 120, av herr *Rubbestad m. fl.*, angående fastighetsskattens avskaffande *m. m.*;

nr 121, av herrar *Ericsson* i Näs och *Larsson* i Luttra, om sänkning i vissa fall av nöjesskatten vid biografföreställningar;

nr 122, av herrar *Skoglund* i Umeå och *Åkerström*, angående ändrad lydelse av 15 § tredje stycket förordningen om nöjesskatt;

nr 123, av herr *Holmberg m. fl.*, angående skattebefrielse för av riksförsäkringsanstalten fastställd sjukpenning, vilken utbetalas av arbetsgivare, som står s. k. självrisk;

nr 124, av herr *Persson* i Landafors *m. fl.*, angående en engångsskatt på större förmögenheter;

nr 125, av herr *Larsson* i Luttra *m. fl.*, om avskaffande av dyrortssystemet;

nr 126, av herr *Nilsson* i Bästekille *m. fl.*, om slopande av lägsta ortsgruppen i dyrortsindelningen;

nr 127, av herr *Spångberg m. fl.*, om pension åt assistenten hos riksdagens revisorer K. J. Hedberg;

nr 128, av herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*, angående tryckning av en förteckning över bondeståndets ledamöter under tiden 1600—1697;

nr 129, av herr *Svensson* i Grönvik, om pension åt förre vägarbetaren J. A. Lundkvist;

nr 130, av herr *Hansson* i Skegrie *m. fl.*, om ändrad indelning av landet i bostadskostnadsgrupper för folkpensionärerna;

nr 131, av herr *Hoppe m. fl.*, angående viss ändring av bestämmelserna om

tillsättning av klockare-, organist- och kyrkosångarebefattningarna;

nr 132, av herr *Johnsson* i Skoglösa *m. fl.*, angående utredning av möjligheterna att använda å ofri grund belägna magasin och dylika byggnader såsom kreditobjekt *m. m.*;

nr 133, av fröken *Nygren m. fl.*, om utredning rörande ordningen för utbetalning av folkpension till vissa sinnesslöa;

nr 134, av herr *Karlsson* i Stuvsta *m. fl.*, angående effektiva åtgärder mot monopolistisk prisuppskörtning *m. m.*;

nr 135, av fru *Ewerlöf*, med förslag till lag om ändrad lydelse av 41 § sinnessjuklagen;

nr 136, av herr *Norup*, om vissa ändringar i kungörelsen angående statligt stöd till jordbrukets yttre och inre rationalisering *m. m.*;

nr 137, av herrar *Nilson* i Spånstad och *Pettersson* i Dahl, angående anvisande av medel till bekämpande av hönstyfus inom avelsbesättningar *m. m.*;

nr 138, av herr *Nolin m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till kostnader för planeringskommittéer;

nr 139, av herr *Nilson* i Spånstad *m. fl.*, angående anslag till främjande av lagringsforskning;

nr 140, av herr *Östlund m. fl.*, om anslag till inrättande av nya veterinärdistrikt;

nr 141, av herr *Stattin m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till jordbrukets rationalisering;

nr 142, av herr *Jansson* i Kalix, angående ersättning till Ester Larsson och M. Larsson för vissa kostnader i samband med jorddelningsförrättning;

nr 143, av herr *Jacobsson* i Igelsbo *m. fl.*, om anslag till restitution av bensinskatt till fiskare;

nr 144, av herr *Nilsson* i Bästekille *m. fl.*, om ökat anslag till bidrag till föreningen för växtförädling av fruktträd;

Interpellation ang. organisationen på växtskyddsområdet.

nr 145, av herr *Johansson* i Norrfors *m. fl.*, angående utredningar om olika produktionsgrenars lönsamhet inom skilda jordbruksområden;

nr 146, av herr *Löfroth*, angående viss ersättning av statsmedel åt delägare i »Svarthyns dikningsföretag av år 1941» i Överluleå socken;

nr 147, av herr *Stjärne m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag;

nr 148, av herr *Nilson* i Spånstad, angående åtgärder för effektivisering och förenkling av förvaltningsarbetet;

nr 149, av herrar *Nyberg* och *Wirtén*, om åtgärder, som kunna verka befrämjande på vårt folks andliga och moraliska utveckling, *m. m.*;

nr 150, av herr *Ståhl m. fl.*, angående vissa direktiv beträffande fördelningen av kvoterna för bostadsbyggandet *m. m.*;

nr 151, av herr *Jansson* i Kalix *m. fl.*, om utredning rörande livdjurshandelns ordnande *m. m.*;

nr 152, av herr *Hedlund* i Rådom *m. fl.*, angående en allmän inventering av arbetskraftsbehov och tillgång på arbetskraft;

nr 153, av herr *Gavelin m. fl.*, om utredning rörande statsmonopol eller annan jämbördig företagsform för tillverkning av skattepliktiga maltdrycker;

nr 154, av herrar *Andersson* i Björkäng och *Ericsson* i Näs, om slopande av sockerransoneringen för de enskilda hushållen;

nr 155, av herr *Gustafsson* i Bogla *m. fl.*, angående legalisering av den chiropraktiska verksamheten;

nr 156, av herr *Östlund m. fl.*, om upphävande av bestämmelserna rörande slaktgodemän; och

nr 157, av herr *Ståhl m. fl.*, angående åtgärder för en snabb ökning av antalet bostäder.

Dessa motioner bordlades.

§ 5.

Interpellation ang. organisationen på växtskyddsområdet.

Ordet lämnades på begäran till

Herr HANSSON i Skegrie, som anförde: Herr talman. Vid 1947 års riksdag väcktes tvenne motioner, vilka avsågo åtgärder i syfte att åstadkomma en effektivisering av växtskyddet inom landet. Av remissinstanserna förordade Stockholms läns och stads trädgårdsråd bifall, under det att lantbruksstyrelsen och växtskyddsanstaltens styrelse avstyrkte med hänvisning till att dessa båda styrelser sysslade med utredningar, som avsågo en förbättrad organisation på växtskyddets område. Vederbörande utskott i riksdagen ställde sig synnerligen välvilligt till de motionsvis framförda synpunkterna, men med hänvisning till de båda tidigare nämnda utredningarna ville man ej förorda skrivelse med begäran om ytterligare utredning. Resultatet av pågående utredningar borde, ansåg man, först avvakts.

Dessa båda utredningar föreligga nu. Den av lantbruksstyrelsen gjorda utredningen omfattar växtskyddets filialsystem men föreslår en enligt min mening allt för otillräcklig utbyggnad härav. Utredningen från växtskyddsanstaltens styrelse avser endast en effektivare organisation inom den nuvarande huvudanstalten. Ingendera sträcker sig så långt som kravet i ovannämnda motioner, där en bättre kontakt mellan de praktiska jordbruks- och trädgårdsodlarna å ena samt växtskyddsorganisationen å andra sidan ansågs vara en ur nutida växtodlingssynpunkt synnerligen aktuell fråga. För närvarande resultera allt för ofta svårigheterna för odlarna att få effektiv kontakt med växtskyddet i att vederbörande resignerar, och skador på de växande plantorna bli ej föremål för sakkunnig granskning, med betydande förluster som följd för såväl

Interpellation ang. organisationen på växtskyddsområdet.

de enskilda odlarna som samhället i dess helhet. Motionärerna ansågo, bl. a., att växtskyddskonsulenter borde stå till odlarnas förfogande inom vissa härför utformade distrikt, samt att frågan om växtskyddets ställning och organisation borde utredas, inte minst med de praktiska odlarnas intressen och synpunkter som utgångspunkt.

Flera remissinstanser, som haft att yttra sig över den av växtskyddsanstaltens styrelse gjorda utredningen, ha också ansett att denna borde överses av sakkunniga utanför anstalten. Likaså gjorde jordbruksutskottet vid 1947 års riksdag följande uttalande: »Med hänsyn till vad utskottet ovan anfört finner utskottet det emellertid kunna ifrågasättas om styrelsen för växtskyddsanstalten är det lämpligaste organet för verkställandet av utredning inom anstaltens organisation. Enligt utskottets förmenande borde i allt fall representanter för jordbrukare och trädgårdsodlare beretts tillfälle att medverka vid utredningen.»

Riksdagens revisorer framföra också i sin berättelse till innevarande års riksdag vissa kritiska anmärkningar mot det nuvarande växtskyddet och framhålla, att de förluster som årligen åsamkas genom växtsjukdomars och skadeinsekters härjningar sannolikt röra sig om mycket stora belopp, som på sakkunnigt håll uppskattas till 100-tals miljoner kronor. Revisorerna sluta med följande uttalande: »Med hänsyn till de stora värden som årligen gå till spillo på grund av växtsjukdomar och genom

härjningar av skadeinsekter är emellertid enligt revisorernas mening en snar effektivisering av växtskyddsorganisationen påkallad, särskilt i vad gäller tillhandagåendet med råd och upplysningar till växtodlarna och höjandet av växtskyddets beredskap. Revisorerna vilja därför förordna att åtgärder i här avsett syfte vidtagas i så god tid, att frågan kan bli föremål för behandling redan vid nästkommande års riksdag.»

Med hänvisning till ovanstående hemställer jag om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få framställa följande frågor:

1. Anser herr statsrådet nuvarande organisation på växtskyddsområdet vara tillfyllest för ernående av önskvärd kontakt mellan denna och de praktiska jordbrukarna och trädgårdsodlarna?

2. Om så ej är fallet, har statsrådet för avsikt att i en snar framtid föranstalta om utredning av växtskyddets framtida organisation med hänsyn till att en bättre och mera allmän kontakt mellan dessa kategorier skall kunna utvecklas?

Denna anhållan bordlades.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 11.15 fm.

In fidem

Gunnar Britth.

Lördagen den 22 januari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

Föredrogos var för sig följande på bordet liggande motioner; och remitterades därvid

till konstitutionsutskottet motionerna:

nr 90 av herr *Edenman m. fl.*; och
nr 91 av herr *Pettersson i Dahl m. fl.*;

till statsutskottet motionerna:

nr 92 och 93 av herr *Andersson i Essvik*;

nr 94 av herr *Norup m. fl.*;

nr 95 av herr *Nilson i Spånstad m. fl.*;

nr 96 av fru *Sandström* och herr *Wiklund* i Stockholm;

nr 97 av herr *Stattin m. fl.*;

nr 98 av herrar *Stattin* och *Östlund*;

nr 99 av herr *Jönsson i Lund*;

nr 100 av herrar *Rubbestad* och *Werner*;

nr 101 av herr *Jonsson i Skedsbygd m. fl.*;

nr 102 av herr *Jonsson i Skedsbygd*;

nr 103 av herr *Dahlgren m. fl.*; samt

nr 104 av herrar *Nyberg* och *Löfroth*;

till jordbruksutskottet motionerna nr 105 och 106 av herrar *Holmberg* och *Hagberg* i Luleå;

till statsutskottet motionerna:

nr 107 av herr *Holmberg m. fl.*;

nr 108 av herr *Hedlund* i Rådom *m. fl.*;

nr 109 av herr *Gavelin m. fl.*;

nr 110 av herr *Pettersson i Dahl m. fl.*;

nr 111 av herr *Utbutt m. fl.*;

nr 112 av herrar *Hedlund* i Östersund och *Johansson* i Torp;

nr 113 av herr *Boman* i Stafsund *m. fl.*; och

nr 114 av herrar *Birke* och *Boman* i Stafsund;

till bevillningsutskottet motionerna:

nr 115 och 116 av herr *Norup m. fl.*;

nr 117 av herr *Norup*;

nr 118 av herr *Carlsson* i Bakeröd *m. fl.*;

nr 119 av herr *Hansson* i Skediga;

nr 120 av herr *Rubbestad m. fl.*;

nr 121 av herrar *Ericsson* i Näs och *Larsson* i Luttra;

nr 122 av herrar *Skoglund* i Umeå och *Åkerström*;

nr 123 av herr *Holmberg m. fl.*; och

nr 124 av herr *Persson* i Landafors *m. fl.*;

till statsutskottet motionerna:

nr 125 av herr *Larsson* i Luttra *m. fl.*; och

nr 126 av herr *Nilsson* i Bästekille *m. fl.*;

till bankoutskottet motionerna:

nr 127 av herr *Spångberg m. fl.*;

nr 128 av herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*; och

nr 129 av herr *Svensson* i Grönvik;

till behandling av lagutskott motionerna:

nr 130 av herr *Hansson* i Skegrie *m. fl.*;

nr 131 av herr *Hoppe m. fl.*;

nr 132 av herr *Johnsson* i Skoglösa *m. fl.*; och

nr 133 av fröken *Nygren m. fl.*;

till tillfälligt utskott motionen nr 134 av herr *Karlsson* i Stuvsta *m. fl.*;

till behandling av lagutskott motionen nr 135 av fru *Ewerlöf*;

till jordbruksutskottet motionerna:

nr 136 av herr *Norup*;

nr 137 av herrar *Nilson* i Spånstad och *Pettersson* i Dahl;

nr 138 av herr *Nolin m. fl.*;

nr 139 av herr *Nilson* i Spånstad *m. fl.*;

nr 140 av herr *Östlund m. fl.*;

nr 141 av herr *Stattin m. fl.*;
 nr 142 av herr *Jansson i Kalix*;
 nr 143 av herr *Jacobsson i Igelsbo m. fl.*;
 nr 144 av herr *Nilsson i Bästekille m. fl.*;
 nr 145 av herr *Johansson i Norrfors m. fl.*;
 nr 146 av herr *Löfroth*; och
 nr 147 av herr *Stjärne m. fl.*;

till tillfälligt utskott motionerna:
 nr 148 av herr *Nilson i Spånstad*; och
 nr 149 av herrar *Nyberg* och *Wirtén*;
 till statsutskottet motionen nr 150 av
 herr *Ståhl m. fl.*;

till jordbruksutskottet motionen nr
 151 av herr *Jansson i Kalix m. fl.*;

till statsutskottet motionen nr 152 av
 herr *Hedlund i Rådomb m. fl.*;

till bevillningsutskottet motionen nr
 153 av herr *Gavelin m. fl.*;

till tillfälligt utskott motionen nr 154
 av herrar *Andersson i Björkäng* och
Ericsson i Näs;

till behandling av lagutskott motio-
 nen nr 155 av herr *Gustafsson i Bogla m. fl.*;

till tillfälligt utskott motionen nr 156
 av herr *Östlund m. fl.*; samt

till statsutskottet motionen nr 157 av
 herr *Ståhl m. fl.*

§ 2.

Föredrogos, men bordlades åter ban-
 koutskottets memorial nr 1 och 2.

§ 3.

Föredrogs den av herr *Hansson i Skegrie* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet angående organisationen på växtskyddsområdet.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 4.

Herr statsrådet *Zetterberg* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 11, med förslag till lag angående skyldighet att avlämna för bibliotek avsedda exemplar av tryckt skrift.

Denna proposition bordlades.

§ 5.

Avlämnades följande motioner, nämligen:

nr 158, av herr *Hjalmarsen m. fl.*, med förslag till ändrad lydelse av § 72 rege-
 ringsformen, m. m.;

nr 159, av fröken *Vinge*, angående
 viss ändring av bestämmelserna om ut-
 färdande av röstlängdsutdrag;

nr 160, av fröken *Vinge*, angående
 viss ändring av 8 § 2 mom. lagen om
 landsting;

nr 161, av fröken *Vinge m. fl.*, angående utredning i syfte att undanröja vissa tekniska hinder i den svenska valordningen;

nr 162, av herr *Kollberg* och fru
Gärde Widemar, angående säkerställan-
 de av största möjliga nylontillförsel till
 landet vid kommande förhandlingar om
 handelsavtal;

nr 163, av herr *Lindberg*, angående
 löneförbättring för vissa tjänstemän vid
 statens alkoholistanstalt å Venngarn;

nr 164, av herr *Ståhl*, angående upp-
 hörande av försvarets centrala organi-
 sationskommittés verksamhet, m. m.;

nr 165, av fru *Humla m. fl.*, om an-
 slag till avsättning till fonden för fri-
 luftslivets främjande;

nr 166, av herr *Hagberg i Luleå m. fl.*,
 angående åtgärder till avhjälpande av
 bostadsbristen;

nr 167, av herr *Håstad m. fl.*, i anled-
 ning av Kungl. Maj:ts framställning om
 anslag till undersökningar rörande tra-
 fikolyckor m. m.;

nr 168, av herr *Boman i Stafsund m. fl.*, om ökat anslag till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp;

nr 169, av herr *Fröderberg m. fl.*, om ökat anslag till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp;

nr 170, av herr *Nihlfors m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Kammarrätten: Avlöningar;

nr 171, av herr *Hansson* i *Skediga m. fl.*, angående åtgärder för stärkande av kristendomens inflytande hos vårt folk;

nr 172, av herr *Jansson* i *Kalix m. fl.*, om ändrade grunder för statsbidrag till uppförande av tjänstebostäder åt folkskolans lärare;

nr 173, av herr *Håstad m. fl.*, om anslag till statlig kreditgaranti för studerande;

nr 174, av herrar *Malmborg* i *Skövde* och *Svensson* i *Ljungskile*, angående ökat statsunderstöd till avlöning åt rektor och övriga lärare vid kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning;

nr 175, av herr *Werner m. fl.*, angående statens övertagande av kostnaderna för folkskoleväsendets normala byggnadsbehov av lokaler och tjänstebostäder;

nr 176, av herrar *Staxäng* och *Utbult*, om anslag till främjande av fiskebåtars förseende med radiotelefoner;

nr 177, av herr *Skoglund* i *Umeå m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag dels till avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstater, dels ock till säkerhetsanstalter för sjöfarten;

nr 178, av herrar *Staxäng* och *Hagberg* i *Malmö*, angående ändrade lånevillkor för statens låneverksamhet för den mindre skeppsfarten m. m.;

nr 179, av herr *Onsjö m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om ett investeringsanslag till nybyggnad för statens rättskemiska och farmaceutiska laboratorier;

nr 180, av herrar *Hagård* och *Kyling*, angående användningen av fonden för reglering av läkemedelspriser m. m.;

nr 181, av herrar *Östlund* och *Ed-*

ström, om avveckling av statens bränslekommission och statens trafikkommission;

nr 182, av herr *Jansson* i *Kalix m. fl.*, om likformighet i skattehänseende för arbetstagare uppuren sjukpenning enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete;

nr 183, av herr *Håstad*, om vissa ädelstenars undantagande från försäljningsskatt;

nr 184, av herr *Onsjö m. fl.*, om silosanläggningars jämställande i taxeringshänseende med fasta maskiner;

nr 185, av herr *Onsjö m. fl.*, om viss ändring av bestämmelserna angående skyldighet att erlagga fastighetsskatt;

nr 186, av herr *Werner m. fl.*, om rätt för skattskyldig att vid taxering till statlig inkomstskatt åtnjuta avdrag för påförd förmögenhetsskatt;

nr 187, av herr *Andersson* i *Björkäng*, angående omprövning av ortsavdragen vid den kommunala beskattningen;

nr 188, av herrar *Hjalmarson* och *Kristensson* i *Osby*, om viss ändring av bestämmelserna angående de utländska försäkringsanstalternas beskattning;

nr 189, av herr *Jansson* i *Aspeboda m. fl.*, om rätt att vid taxering i vissa fall åtnjuta avdrag för nybyggnad;

nr 190, av herr *Jansson* i *Aspeboda m. fl.*, om utredning angående beskattningen av inkomst, som uppstår på grund av ofrivillig averkning av skog i vissa fall;

nr 191, av herr *Boman* i *Stafsund m. fl.*, om utsträckning i vissa fall av tiden för avlämnande av jordbrukares självdeklarationer;

nr 192, av herr *Jacobson* i *Vilhelmina*, om pension åt förre maskinisten E. Wikström;

nr 193, av herr *Jacobson* i *Vilhelmina*, om pension åt förre linjevakten I. R. Nilsson;

nr 194, av herr *Jansson* i *Hällefors m. fl.*, om pension åt förre arrendatorn A. G. Malm;

nr 195, av herr *Håstad m. fl.*, om anvisande av medel till en hyllningsgård

från riksdagen till det färöiska lagtinget;
nr 196, av herrar *Holmberg* och *Hagberg* i Luleå, om en riksdagsresa till Norrland sommaren 1949;

nr 197, av herr *Hedlund* i Östersund *m. fl.*, om upprättande av sakregister över riksdagens justitie- och militieombudsmäns ämbetsberättelser;

nr 198, av herr *Hedlund* i Östersund, angående vissa ändringar i instruktionen för riksdagens justitieombudsman;

nr 199, av herr *Hedlund* i Östersund, angående vissa ändringar i instruktionen för riksdagens militieombudsman;

nr 200, av herr *Jönsson* i Rossholm, angående viss komplettering av lagen om övervakning av konkurrensbegränsning inom näringslivet;

nr 201, av herr *Norup m. fl.*, angående beviljande av lagfart å fastighet, som är föremål för kronans förköpsrätt;

nr 202, av herr *Sehlstedt m. fl.*, om bokförings- och redovisningsskyldighet för sammanslutningar och andra, som bedriva politisk propaganda;

nr 203, av herr *Andersson* i Dunker *m. fl.*, om medgivande av rätt för Kungl. Maj:t att bevilja dispens från tillämpningen av gällande arbetarskyddslagstiftning;

nr 204, av herr *Larsson* i Stockholm, angående utredning om stadsdomstolarernas förstatligande;

nr 205, av herr *Johnsson* i Stockholm, angående bestämmelser till förhindrande av vissa skenäktenskap;

nr 206, av herr *Johnsson* i Stockholm, om åtgärder till förebyggande eller botande av de skador, som skilsmässorna förorsaka samhället och enskilda;

nr 207, av herr *Svensson* i Ljungskile *m. fl.*, om ändrade regler för producentbidrag på mjölk åt det mindre jordbruket;

nr 208, av herr *Jansson* i Kalix *m. fl.*, om anordnande av en laxtrappa i Jokkfallet i Kalix älv;

nr 209, av herr *Jansson* i Kalix *m. fl.*, om statligt stöd åt Norrbottens ullspinnarieroförening u. p. a.;

nr 210, av herr *Staxäng m. fl.*, om

ändrade benämningar å vissa institutioner inom fiskeristyrelsens verksamhetsområde;

nr 211, av herrar *Skoglund* i Umeå och *Levin*, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till avlöningsstat för fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök;

nr 212, av herr *Staxäng*, om anslag till utlämnande av lån för anskaffning av flyttrålar;

nr 213, av herrar *Onsjö* och *Larsson* i Luttra, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Lantbruksnämnderna: Avlöningar;

nr 214, av herr *Staxäng*, om anslag till stationerande av bevakningsfartyg för sillfisket vid Island;

nr 215, av herr *Skoglund* i Umeå *m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg;

nr 216, av herr *Jonsson* i Skedsbygd *m. fl.*, om anslag till inrättande av nya veterinärdistrikt;

nr 217, av herr *Andersson* i Björkäng, om införande av statligt frakttidrag till mjölkproducenter;

nr 218, av herr *Svensson* i Ljungskile, om ökade anslag till befrämjande av fröodlingen;

nr 219, av herr *Sandberg m. fl.*, om ökat anslag till Statens skogsforskningsinstitut: Särskilda undersökningar;

nr 220, av herr *Sandberg m. fl.*, om åtgärder för effektivisering av forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område i Norrland;

nr 221, av herr *Sandberg m. fl.*, angående särskilda regler för statsbidrag till betesanläggningar i Norrland;

nr 222, av herr *Fröderberg*, om utredning beträffande förbättrad utbildning vid statens skogsskolor;

nr 223, av herrar *Staxäng* och *Carlsson* i Bakeröd, om främjande av en sanering av hingstbeståndet bland kallblodiga hästraser;

nr 224, av herr *Andersson* i Dunker *m. fl.*, om ökade anslag till befrämjande av fröodlingen;

nr 225, av herr *Onsjö m. fl.*, om viss

Interpellation ang. viss ändring av bestämmelserna om ransonering av matfett åt årsanställda lantarbetare. — Interpellation ang. upptagande av diplomatiska förbindelser med staten Israel.

ändring i grunderna för producentbidraget till det mindre jordbruket;

nr 226, av herrar *Ståhl* och *Widén*, om utredning rörande principerna och metoderna för nya former av samarbete mellan arbetsmarknadens parter;

nr 227, av herrar *Staxäng* och *Edström*, om översyn av kristidsförvaltningen främst ur rättssäkerhetens synpunkt;

nr 228, av herr förste vice talmannen *Carlström m. fl.*, angående arbetskraftsproblemet inom den sociala och kulturella samhällsverksamheten;

nr 229, av herrar *Staxäng* och *Edström*, angående direktiven för priskontrollnämnden;

nr 230, av herr *Johansson* i Stockholm, angående undersökning av skyddshemmens och ungdomsvårdsskolornas klientels öden;

nr 231, av herr *Sandberg m. fl.*, angående åtgärder för förbättring av kommunikationsförhållandena i Norrland;

nr 232, av herr *Lindberg*, angående statens övertagande av Göta kanal m. m.;

nr 233, av herrar *Kristensson* i Osby och *Svensson* i Ljungskile, om ökat anslag till bidrag till anskaffande och drift av hörapparater;

nr 234, av herr *Pettersson* i Ersbacken, om ersättning av statsmedel till I. L. Homman i anledning av olycksfall i arbete; och

nr 235, av herr *Jacobson* i Vilhelmina, om ersättning till makarna Sally och K.-E. Sundström för förlust på grund av oriktigt förfarande av vederbörande prövningsnämnd vid 1944 års taxering.

Dessa motioner bordlades.

§ 6.

Interpellation ang. viss ändring av bestämmelserna om ransonering av matfett åt årsanställda lantarbetare.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr ERICSSON i Näs, som yttrade: Herr talman! Enligt gällande bestämmelser äga jordbrukarna jämte familjemedlemmar rätt att uttaga hela matfettsransonen i form av smör. Anledningen härtill är givetvis den, att jordbrukarna som producenter ansetts böra få konsumera de egna produkterna. Lantarbetarna däremot måste i likhet med övriga förbrukare taga ut hälften av matfettsransonen i form av margarin. Det är klart att denna anordning föranlett ett visst missnöje bland lantarbetarna, speciellt djurskötarna, som enligt min mening i detta fall måste hänföras till samma grupp som jordbrukarna.

Ur såväl rättvisesynpunkt som ur psykologisk synpunkt bör en ändring i ransoneringsbestämmelserna komma till stånd. Alla skäl tala för att de årsanställda lantarbetarna, och särskilt ladugårdsskötarna, erhålla möjlighet att inköpa hela matfettsransonen i form av smör. De årsanställda lantarbetarna jämte familjemedlemmar böra därför tilldelas MP-kort i likhet med vad som nu gäller för ägare och brukare av jord.

Med stöd av det anförda får jag hemställa om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för folkhushållningsdepartementet framställa följande fråga:

Vill statsrådet medverka till sådan ändring i bestämmelserna angående ransonering av matfett, att årsanställda lantarbetare jämte familjemedlemmar få möjlighet att köpa hela ransonen i form av smör genom att tilldelas MP-kort?

Denna anhållan bordlades.

§ 7.

Interpellation ang. upptagande av diplomatiska förbindelser med staten Israel.

Herr JOHANSSON i Stockholm erhöll på begäran ordet och anförde: Herr

talman! I maj 1948 upprättades staten Israel. Ett stort antal länder har där-
 efter upptagit diplomatiska förbindel-
 ser med den nya statsbildningen. Mel-
 lan Sveriges och Israels regeringar ha
 dock inga förbindelser upptagits. Detta
 synes bero på att svenska regeringen
 — av skäl som ej offentligt redovisats
 — icke varit intresserad av att de jure
 och de facto erkänna Israel.

Många svenskar finna denna hållning
 oriktig och skadlig, bl. a. emedan den
 kan vara ägnad att inge felaktiga upp-
 fattningar om vårt folks inställning till
 upprättandet av en judisk nationalstat.

Med hänvisning till ovanstående an-

håller jag om kammarens tillstånd att
 få till hans excellens herr ministern
 för utrikes ärendena rikta frågan:

Avser regeringen att inom den när-
 maste tiden upptaga diplomatiska för-
 bindelser med staten Israel?

Denna anhållan bordlades.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
 efter kl. 11.15 fm.

In fidem

Gunnar Britth.

Söndagen den 23 januari.

Kl. 7.30 em.

§ 1.

Föredrogs och hänvisades till be-
 handling av lagutskott Kungl. Maj:ts
 å kammarens bord vilande proposition
 nr 11, med förslag till lag angående
 skyldighet att avlämna för bibliotek av-
 sedda exemplar av tryckt skrift.

§ 2.

Föredrogs var efter annan följande
 på bordet liggande motioner; och re-
 mitterades därvid

till konstitutionsutskottet motionerna:

nr 158 av herr *Hjalmarson m. fl.*;
 nr 159 och 160 av fröken *Vinge*; samt
 nr 161, av fröken *Vinge m. fl.*;

till utrikesutskottet motionen nr 162
 av herr *Kollberg* och fru *Gärde Wide-
 mar*;

till statsutskottet motionerna:

nr 163 av herr *Lindberg*;
 nr 164 av herr *Ståhl*;
 nr 165 av fru *Humla m. fl.*;
 nr 166 av herr *Hagberg* i Luleå *m. fl.*;
 nr 167 av herr *Håstad m. fl.*;

nr 168 av herr *Boman* i Stafsund
m. fl.;

nr 169 av herr *Fröderberg m. fl.*;

nr 170 av herr *Nihlfors m. fl.*;

nr 171 av herr *Hansson* i Skediga
m. fl.;

nr 172 av herr *Jansson* i Kalix *m. fl.*;

nr 173 av herr *Håstad m. fl.*;

nr 174 av herrar *Malmborg* i Skövde
 och *Svensson* i Ljungskile;

nr 175 av herr *Werner m. fl.*;

nr 176 av herrar *Staxäng* och *Utbutt*;
 och

nr 177 av herr *Skoglund* i Umeå *m. fl.*

Vid härefter skedd föredragning av
 motionen nr 178 av herrar *Staxäng* och
Hagberg i Malmö angående ändrade lå-
 nevillkor för statens låneverksamhet för
 den mindre skeppsfarten m. m. erhöles
 på begäran ordet av

Herr HJALMARSON, som yttrade:
 Herr talman! På uppdrag av motio-
 närerna anhåller jag, att motionen nr
 178 måtte få uppdelas i två motioner,
 den ena likalydande med den ursprung-
 liga motionen, endast med den änd-
 ringen att klämman erhåller följande

Vid föredragning av motion nr 178.

lydelse: »att riksdagen måtte besluta att avlåta skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan att Kungl. Maj:t måtte framlägga förslag till ändrade lånevillkor för statens låneverksamhet för den mindre skeppsfarten i huvudsaklig överensstämmelse med ovan angivna riktlinjer», samt den andra med följande lydelse:

»Med hänvisning till motiveringen i motionen nr 178 få vi härmed anhålla, att riksdagen måtte besluta att avlåta skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan att Kungl. Maj:t måtte framlägga förslag till ändringar i gällande förordning om investeringsfonder för beredande av möjligheter för rederier, som drivas i annan form än aktiebolag respektive ekonomisk förening, d. v. s. partrederier, att vid beskattning åtnjuta avdrag vid avsättning till dylik fond.»

Ifrågavarande hemställan blev av kammaren bifallen.

I enlighet härmed blev förevarande motion av kammaren uppdelad i tvenne motioner, nr 178, angående ändrade lånevillkor för statens låneverksamhet för den mindre skeppsfarten samt nr 236, om beredande av möjlighet för vissa rederier att vid beskattning åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfonder.

Dessa motioner hänvisades, den förra till statsutskottet och den senare till bevillningsutskottet.

Härefter föredrogos övriga på bordet liggande motioner; och remitterades därvid

till statsutskottet motionen nr 179 av herr *Onsjö m. fl.*;

till tillfälligt utskott motionen nr 180 av herrar *Hagård* och *Kyling*;

till statsutskottet motionen nr 181 av herrar *Östlund* och *Edström*;

till bevillningsutskottet motionerna:

nr 182 av herr *Jansson* i Kalix *m. fl.*;

nr 183 av herr *Håstad*;

nr 184 och 185 av herr *Onsjö m. fl.*;

nr 186 av herr *Werner m. fl.*;

nr 187 av herr *Andersson* i Björkäng;

nr 188 av herrar *Hjalmarson* och *Kristensson* i Osby;

nr 189 och 190 av herr *Jansson* i Aspeboda *m. fl.*; och

nr 191 av herr *Boman* i Stafsund *m. fl.*;

till bankoutskottet motionerna:

nr 192 och 193 av herr *Jacobson* i Vilhelmina;

nr 194 av herr *Jansson* i Hällefors *m. fl.*;

nr 195 av herr *Håstad m. fl.*;

nr 196 av herrar *Holmberg* och *Hagberg* i Luleå; samt

nr 197 av herr *Hedlund* i Östersund *m. fl.*;

till behandling av lagutskott motionerna:

nr 198 och 199 av herr *Hedlund* i Östersund;

nr 200 av herr *Jönsson* i Rosshol;

nr 201 av herr *Norup m. fl.*;

nr 202 av herr *Sehlstedt m. fl.*;

nr 203 av herr *Andersson* i Dunker *m. fl.*;

nr 204 av herr *Larsson* i Stockholm; samt

nr 205 och 206 av herr *Johnsson* i Stockholm;

till jordbruksutskottet motionerna:

nr 207 av herr *Svensson* i Ljungskile *m. fl.*;

nr 208 och 209 av herr *Jansson* i Kalix *m. fl.*;

nr 210 av herr *Staxäng m. fl.*;

nr 211 av herrar *Skoglund* i Umeå och *Levin*;

nr 212 av herr *Staxäng*;

nr 213 av herrar *Onsjö* och *Larsson* i Luttra;

nr 214 av herr *Staxäng*;

nr 215 av herr *Skoglund* i Umeå *m. fl.*;

nr 216 av herr *Jonsson* i Skedsbygd *m. fl.*;

nr 217 av herr *Andersson* i Björkäng;

nr 218 av herr *Svensson* i Ljungskile;

nr 219—221 av herr *Sandberg m. fl.*;

nr 222 av herr *Fröderberg*;

nr 223 av herrar *Staxäng* och *Carlsson* i Bakeröd;

nr 224 av herr *Andersson* i Dunker *m. fl.*; och

nr 225 av herr *Onsjö m. fl.*;

till tillfälligt utskott motionerna:

nr 226 av herrar *Ståhl* och *Widén*;

nr 227 av herrar *Staxäng* och *Edström*;

till statsutskottet motionen nr 228 av herr förste vice talmannen *Carlström m. fl.*;

till tillfälligt utskott motionerna:

nr 229 av herrar *Staxäng* och *Edström* och

nr 230 av herr *Johnsson* i Stockholm;

till statsutskottet motionen nr 231 av herr *Sandberg m. fl.*;

till tillfälligt utskott motionen nr 232 av herr *Lindberg*; samt

till statsutskottet motionerna:

nr 233 av herrar *Kristensson* i Osby och *Svensson* i Ljungskile;

nr 234 av herr *Pettersson* i Ersbacken; och

nr 235 av herr *Jacobson* i Vilhelmina.

§ 3.

Föredrogs den av herr *Ericsson* i Näs vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhängan att få framställa interpellation till statsrådet och chefen för folkhushållningsdepartementet angående viss ändring av bestämmelserna om ransoner av matfett åt årsanställda lantarbetare.

Kammaren biföll denna anhängan.

§ 4.

Föredrogs den av herr *Johansson* i Stockholm vid kammarens nästföregående

ende sammanträde gjorda, men då bordlagda anhängan att få framställa interpellation till hans excellens herr ministern för utrikes ärendena angående upptagande av diplomatiska förbindelser med staten Israel.

Kammaren biföll denna anhängan.

§ 5.

Avlämnades följande motioner, nämligen:

nr 237, av herr *Ericsson* i Näs, om beredande av större plats för s. k. personval vid allmänna val;

nr 238, av herrar *Ericsson* i Näs och *Jonsson* i Skedsbygd, om utredning i syfte att åvägabringa ändamålsenliga valmetoder;

nr 239, av herrar *Holmberg* och *Hagberg* i Luleå, om införande av samma valbarhetsålder vid val till riksdagens båda kamrar;

nr 240, av herr *Wiberg m. fl.*, om ökat statsbidrag till Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet;

nr 241, av herr *Wiberg*, om upprättande av en självständig diplomatisk representation i Uruguay;

nr 242, av herr *Henriksson*, om åtgärder i syfte att förebygga återkommande oroligheter och bereda personalen vid fångvårdsanstalterna skydd och säkerhet i tjänstgöringen;

nr 243, av herrar *Kyling* och *Hjalmarsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till försvarets forskningsanstalt;

nr 244, av herrar *Kyling* och *Hjalmarsson*, likaledes i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat till försvarets forskningsanstalt;

nr 245, av herr *Hjalmarsson m. fl.*, om vissa anslag till försvarets stärkande;

nr 246, av herr *Jonsson* i Skedsbygd *m. fl.*, om ändrade grunder för statsbidrag till underhåll av enskilda vägar *m. m.*;

nr 247, av herr *Svensson* i Ljungskile, angående anslagen till vägväsendet;

nr 248, av herr *Andersson* i Tungelsta *m. fl.*, angående uppmjukning av upphandlingsförordningens tillämpning i fråga om till statsbidrag berättigade vatten- och avlopps företag *m. m.*;

nr 249, av herr *Wiberg*, angående förstärkning av statens organisationsnämnd;

nr 250, av herrar *Sandberg* och *Löfroth*, angående anskaffning av nya ånglok till statens järnvägar *m. m.*;

nr 251, av herr *Wiklund* i Stockholm *m. fl.*, om ökat anslag till undervisnings- och upplysningsverksamhet *m. m.* för nykterhetens främjande;

nr 252, av herr *Wiberg m. fl.*, om ökat anslag till Nationalmuseum: Underhåll och ökande av samlingarna;

nr 253, av herr *Wiberg*, om ökat anslag till avsättning till lotterimedelsfonden;

nr 254, av herrar *Svensson* i Ljungkile och *Larsson* i Stockholm, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar;

nr 255, av herr *Kyling*, angående ändrade grunder för förstärkningsanordningar vid vissa skolformer inom folkskoleväsendet;

nr 256, av herr *Håstad m. fl.*, om bidrag av tipsmedel till Föreningens för skidlöpningens och friluftslivets främjande i Sverige administrationskostnader;

nr 257, av fröken *Höjer m. fl.*, angående försöksverksamhet vid statens sjuksköterskeskola för förbättrad rekrytering till sjuksköterskeyrket;

nr 258, av herr *Nihlfors*, angående förändring av en institutionsvaktmästarejänst vid naturhistoriska riksmuseets botaniska avdelning till konservatorsjänst;

nr 259, av herr *Holmberg m. fl.*, angående ändrade grunder för statsbidrag till anordnande av skolmåltider, *m. m.*;

nr 260, av fröken *Höjer* och herr *Huss*, angående anslag för upplysningsverksamhet rörande reumatiska sjukdomar;

nr 261, av herr *Wiklund* i Stockholm, angående målsmanskapet för vårdhem för kroniskt sjuka, *m. m.*;

nr 262, av herr *Wiklund* i Stockholm, angående höjning av länsnykterhetsnämndernas avlönings- och omkostnadsanslag *m. m.*;

nr 263, av herr *von Friesen*, angående omreglering av vissa befattningar vid karolinska sjukhuset;

nr 264, av herr *Hagberg* i Luleå *m. fl.*, angående Norrbottens försörjningsproblem;

nr 265, av herr *Hjalmarson m. fl.*, om vissa ändringar i förordningen om investeringsfonder;

nr 266, av herr *Fagerholm*, om ändrade grunder för beskattning av det engångsbelopp, som reservofficer eller reservunderofficer kan erhålla i stället för årlig pension;

nr 267, av herr *Hjalmarson m. fl.*, om sänkning av procentsatsen för beräkning av de utländska försäkringsbolagens skattepliktiga inkomst i olycksfalls- och sjukförsäkring;

nr 268, av herr *Ericsson* i Sörsjön, om viss ändring i förordningen om nöjesskatt;

nr 269, av herr förste vice talmannen *Carlström m. fl.*, angående en allmän sänkning av skattetrycket för alla grupper av skattebetalare *m. m.*;

nr 270, av herr förste vice talmannen *Carlström m. fl.*, om höjning av arvs- och lottsbeskattningen och avskaffande i samband därmed av kvarlåtenskaps-skatten;

nr 271, av herrar *Spångberg* och *Ericsson* i Näs, angående tillförande till vederbörande producent av viss del av de skattebelopp, som influtit vid visning av svensk film;

nr 272, av herr *Hagberg* i Luleå *m. fl.*, om upphävande av den skärpta beskattningen å vissa konsumtionsvaror;

nr 273, av herr *Hjalmarson m. fl.*, om åtgärder för främjande av det frivilliga enskilda sparandet;

nr 274, av herr *Persson* i Växjö, om pension åt förre omlastaren G. F. Karlsson;

nr 275, av herr *Persson* i Växjö, om pension åt förra lokförarna B. E. Andersson och A. W. Svensson;

nr 276, av herrar *Hagård* och *Fröderberg*, om pension åt ingenjören C. Ericsson;

nr 277, av herr *Håstad*, angående tjänste- och familjepensionsunderlaget för rektorsbefattningar vid statens dövstumskolor;

nr 278, av fru *Gärde Widemar*, angående rätt för ämneslärarinnan *Sigrid Heffermehl*, född *Hjorth*, att uppbära pension från lärarinnornas pensionsanstalt utan hinder av att hon icke längre är svensk medborgare;

nr 279, av fru *Gärde Widemar m. fl.*, angående upphävande av 16 § 2 mom. 1947 års allmänna familjepensionsreglemente;

nr 280, av herrar *Hjalmarson* och *Ståhl*, om förhöjd pension åt f. d. direktören vid musikkonservatoriet *Sven Kjellström*;

nr 281, av herr *Henriksson*, om pension åt förre banarbetaren G. Hj. Andersson;

nr 282, av herr *Fagerholm*, om viss ändring av 1927 och 1934 års reservbefälsförordningar;

nr 283, av herr *Hagård m. fl.*, om skärpta åtgärder mot rattfylleri;

nr 284, av herr *Wiberg*, om en översyn av gällande aktiebolagslag, m. m.;

nr 285, av herr *Wiberg*, om en översyn av nuvarande skadeståndsregler avseende ideell skada och hinder eller brist i den skadades näring;

nr 286, av herr *Senander m. fl.*, angående viss ändring av 5 § lagen om folkpensionering;

nr 287, av fru *Gärde Widemar* och herr *von Friesen*, om viss ändring av 5 kap. 15 § giftermålsbalken;

nr 288, av herrar *Spångberg* och *Hansson* i Skediga, angående organisationen av växtskyddsanstaltens verksamhet;

nr 289, av herr *Wiklund* i Stockholm, angående den personlighetsvårdande verksamheten i sociala anstalter och fångvårdsanstalter;

nr 290, av fru *Västberg* och fröken *Öberg*, angående åtgärder i syfte att få bort dåliga och främja tillkomsten och visningen av goda barnfilmer;

nr 291, av fru *Västberg* och fröken *Öberg*, angående åtgärder i syfte att främja tillkomsten och spridningen av lämplig och prisbillig litteratur för barn i skilda åldrar;

nr 292, av herr *Nihlfors m. fl.*, om åstadkommande av en effektiv personalvård inom den statliga administrationen; samt

nr 293, av herr *Håstad*, om revision av lagen om rikets vapen m. m.

Dessa motioner bordlades.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarrens ledamöter åtskildes här efter kl. 7.42 em.

In fidem

Gunnar Britth.

Onsdagen den 26 januari.

Kl. 2 em.

§ 1.

Justerades protokollen för den 18, den 19 och den 20 innevarande januari.

§ 2.

Herr statsrådet *Zetterberg* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 13, med förslag till förordning angående allmänt kyrkomöte (kyrkomötesförordning).

Denna proposition bordlades.

§ 3.

I enlighet med kammarens därom den 21 innevarande månad fattade beslut företogs nu val av tio ledamöter och tio suppleanter i vart och ett av de tre tillfälliga utskott kammaren beslutat tillsätta; och anställdes först val av ledamöter i första tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 156 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Bark*,
 » *Ståhl*,
 fru *Eriksson* i Stockholm,
 herr *Jansson* i Aspeboda,
 » *Karlsson* i Olofström,
 fröken *Vinge*,
 herr *Bengtsson*,
 fru *Ewerlöf*,
 herr *Persson* i Appuna och
 » *Nyberg*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i första tillfälliga utskottet.

§ 4.

Företogs val av ledamöter i andra tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 133 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Sehlstedt*,
 fröken *Ager*,
 herr *Engkvist*,
 » *Jansson* i Aspeboda,
 » *Andersson* i Ryggestad,
 » *Andersson* i Långviksmon,
 fru *Torbrink*,
 herr *Nilsson* i Bästekille,
 » *Gustafsson* i Stockholm och
 » *Rosén*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i andra tillfälliga utskottet.

§ 5.

Anställdes val av ledamöter i tredje tillfälliga utskottet.

Därvid avgåvos 129 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Andersson* i Linköping,
 fröken *Liljedahl*,
 herr *Andersson* i Essvik,
 » *Jönsson* i Rosshol,
 » *Ekström*,
 » *Nihlfors*,
 » *Lindström*,
 » *Stattin*,
 fru *Lindskog* och
 herr *Gustafson* i Göteborg.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i tredje tillfälliga utskottet.

§ 6.

Företogs val av suppleanter i första tillfälliga utskottet.

Därvid avgåvos 114 godkända valsedlar, varav 113 med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Gavelin*,
fröken *Liljedahl*,
herr *Jonsson* i Skutskär,
» *Ericsson* i Näs,
» *Jönsson* i Lund,
fröken *Ager*,
herr *Odhe*,
» *Nilsson* i Svalöv,
fru *Ericsson* i Luleå och
herr *Nihlfors*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i första tillfälliga utskottet.

§ 7.

Anställdes val av suppleanter i andra tillfälliga utskottet.

Därvid avgåvos 113 godkända valsedlar, varav 112 med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Andersson* i Alfredshem,
» *Nyberg*,
» *Forsberg*,
» *Andersson* i Björkäng,
» *Johansson* i Torp,
» *Åqvist*,
» *Malmborg* i Stockholm,
» *Fagerholm*,
» *Andersson* i Ronneby och
» *Christenson* i Malmö.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i andra tillfälliga utskottet.

§ 8.

Företogs val av suppleanter i tredje tillfälliga utskottet.

Därvid avgåvos 110 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Skoglund* i Umeå,
fröken *Vinge*,

herr *Jonsson* i Järvsand,
» *Ericsson* i Näs,
» *Hallberg*,
» *Andersson* i Långviksmon,
fru *Johansson* i Skövde,
herr *Nilsson* i Bästekille,
» *Kärlander* och
» *Rosén*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i tredje tillfälliga utskottet.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 3—8 här ovan omförmälda valen.

§ 10.

Föredrogos var efter annan följande på kammarens bord liggande motioner; och hänvisades därvid

till konstitutionsutskottet motionerna:

nr 237 av herr *Ericsson* i Näs;
nr 238 av herrar *Ericsson* i Näs och *Jonsson* i Skedsbygd; samt
nr 239 av herrar *Holmberg* och *Hagberg* i Luleå;

till statsutskottet motionerna:

nr 240 av herr *Wiberg m. fl.*;
nr 241 av herr *Wiberg*;
nr 242 av herr *Henriksson*;
nr 243 och 244 av herrar *Kyling* och *Hjalmarson*;
nr 245 av herr *Hjalmarson m. fl.*;
nr 246 av herr *Jonsson* i Skedsbygd *m. fl.*;
nr 247 av herr *Svensson* i Ljungskile;
nr 248 av herr *Andersson* i Tungelsta *m. fl.*;
nr 249 av herr *Wiberg*;
nr 250 av herrar *Sandberg* och *Löf-roth*;
nr 251 av herr *Wiklund* i Stockholm *m. fl.*;
nr 252 av herr *Wiberg m. fl.*;
nr 253 av herr *Wiberg*;
nr 254 av herrar *Svensson* i Ljungkile och *Larsson* i Stockholm;
nr 255 av herr *Kyling*;
nr 256 av herr *Håstad m. fl.*;

nr 257 av fröken *Höjer m. fl.*;
 nr 258 av herr *Nihlfors*;
 nr 259 av herr *Holmberg m. fl.*;
 nr 260 av fröken *Höjer* och herr
Huss;
 nr 261 och 262 av herr *Wiklund* i
 Stockholm;
 nr 263 av herr *von Friesen* och
 nr 264 av herr *Hagberg* i Luleå *m. fl.*;
 till bevillningsutskottet motionerna:
 nr 265 av herr *Hjalmarson m. fl.*;
 nr 266 av herr *Fagerholm*;
 nr 267 av herr *Hjalmarson m. fl.*;
 nr 268 av herr *Ericsson* i Sörsjön;
 nr 269 och 270 av herr förste vice
 talmannen *Carlström m. fl.*;
 nr 271 av herrar *Spångberg* och
Ericsson i Näs;
 nr 272 av herr *Hagberg* i Luleå *m. fl.*;
 och
 nr 273 av herr *Hjalmarson m. fl.*;
 till bankoutskottet motionerna:
 nr 274 och 275 av herr *Persson* i
 Växjö;
 nr 276 av herrar *Hagård* och *Fröder-*
berg;
 nr 277 av herr *Håstad*;
 nr 278 av fru *Gärde Widemar*;
 nr 279 av fru *Gärde Widemar m. fl.*;
 nr 280 av herrar *Hjalmarson* och
Ståhl; och
 nr 281 av herr *Henriksson*;
 till statsutskottet motionen nr 282 av
 herr *Fagerholm*;
 till behandling av lagutskott motio-
 nerna:
 nr 283 av herr *Hagård m. fl.*;
 nr 284 och 285 av herr *Wiberg*;
 nr 286 av herr *Senander m. fl.*; och
 nr 287 av fru *Gärde Widemar* och
 herr *von Friesen*;
 till jordbruksutskottet motionen nr
 288 av herrar *Spångberg* och *Hansson*
 i Skediga;
 till tillfälligt utskott motionerna:
 nr 289 av herr *Wiklund* i Stockholm;
 nr 290 och 291 av fru *Västberg* och
 fröken *Öberg*; och
 nr 292 av herr *Nihlfors m. fl.*; samt

till konstitutionsutskottet motionen
 nr 293 av herr *Håstad*.

§ 11.

Föredrogs och lades till handlingarna
 bankoutskottets memorial:

nr 1, med överlämnande av fullmäk-
 tiges i riksbanken till bankoutskottet
 avgivna berättelse; och

nr 2, med överlämnande av fullmäk-
 tiges i riksgäldskontoret till innevaran-
 de riksdag avgivna, till bankoutskottet
 avlämnade berättelse.

§ 12.

Herr talmannen tillkännagav, att för-
 slag uppgjorts till fördelning av de mo-
 tioner, som hänvisats till behandling av
 tillfälligt utskott; och var detta förslag,
 som nu upplästes, av följande lydelse:

*Förslag till fördelning av de inom
 andra kammaren väckta motioner, vilka
 blivit hänvisade till behandling av till-
 fälligt utskott.*

Till behandling av första tillfälliga
 utskottet torde få överlämnas motio-
 ner av:

herr *Spångberg m. fl.*, nr 16, angående
 en allsidig utredning i den s. k.
 Unmansaffären;

herrar *Nyberg* och *Wirtén*, nr 149,
 om åtgärder, som kunna verka befräm-
 jande på vårt folks andliga och mora-
 liska utveckling, m. m.;

herr *Johnsson* i Stockholm, nr 230,
 angående undersökning av skyddshem-
 mens och ungdomsvårdsskolornas klien-
 tels öden;

herr *Wiklund* i Stockholm, nr 289,
 angående den personlighetsvårdande
 verksamheten i sociala anstalter och
 fångvårdsanstalter;

fru *Västberg* och fröken *Öberg*, nr
 290, angående åtgärder i syfte att få
 bort dåliga och främja tillkomsten och
 visningen av goda barnfilmer; och

fru *Västberg* och fröken *Öberg*, nr
 291, angående åtgärder i syfte att främja
 tillkomsten och spridningen av lämp-

Interpellation ang. tillgodoseende av den inhemska marknadens behov av papper och papp.

lig och prisbillig litteratur för barn i skilda åldrar.

Till behandling av *andra* tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herr *Dahlgren m. fl.*, nr 6, om direktiv till arbetstidsutredningen att utreda frågan om 40 timmars arbetsvecka för alla arbetstagare;

fröken *Vinge m. fl.*, nr 29, om åtgärder för att underlätta den hos krisorganen anställda personalens övergång till annan verksamhet;

herr andre vice talmannen *Skoglund m. fl.*, nr 73, angående en översyn av socialvården;

herrar *Hagård* och andre vice talmannen *Skoglund*, nr 89, om vissa åtgärder för att avskilja svårhanterliga och störande element från de kommunala ålderdomshemmen;

herr *Karlsson* i Stuvsta *m. fl.*, nr 134, angående effektiva åtgärder mot monopolistisk prisuppskörtning m. m.;

herrar *Hagård* och *Kyling*, nr 180, angående användningen av fonden för regleringen av läkemedelsprisen m. m.;

herrar *Ståhl* och *Widén*, nr 226, om utredning rörande principerna och metoderna för nya former av samarbete mellan arbetsmarknadens parter;

herrar *Staxäng* och *Edström*, nr 229, angående direktiven för priskontrollnämnden;

herr *Lindberg*, nr 232, angående statens övertagande av Göta kanal m. m.; och

herr *Nihlfors m. fl.*, nr 292, om åstadkommande av en effektiv personalvård inom den statliga administrationen.

Till behandling av *tredje* tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herrar *Dickson* och *Östlund*, nr 34, om utredning rörande reglerna för enskild vägs överförande till allmänt vägunderhåll;

herr *von Seth*, nr 85, om nedsättning

av inträdesavgifterna för nya telefonabonnemang;

herr *Östlund m. fl.*, nr 86, om bättre tillgodoseende av landsbygdsbefolkningens intressen beträffande postgång och telefonförbindelser;

herr *Nilson* i Spånstad *m. fl.*, nr 87, om förlängd giltighetstid för tur och returbiljetter på statens järnvägar och statliga busslinjer;

herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*, nr 88, angående skyldigheten att utföra skyddsanordningar vid korsningar mellan stark- och svagströmsledning, tillhörande olika ägare;

herr *Nilson* i Spånstad, nr 148, angående åtgärder för effektivisering och förenkling av förvaltningsarbetet;

herrar *Andersson* i Björkäng och *Ericsson* i Näs, nr 154, om slopande av sockerransoneringen för de enskilda hushållen;

herr *Östlund m. fl.*, nr 156, om upphävande av bestämmelserna rörande slaktgodemän;

herrar *Staxäng* och *Edström*, nr 227, om översyn av kristidsförvaltningen främst ur rättssäkerhetens synpunkt.

Detta förslag godkändes.

§ 13.

Interpellation ang. tillgodoseende av den inhemska marknadens behov av papper och papp.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr KOLLBERG, som anförde: Herr talman! Under femårsperioden 1935—1939 höll sig exporten av papper och papp vid i genomsnitt 560 000 ton per år. Kriget och den därmed följande avspärrningen medförde en nedgång i pappers- och pappexporten med ungefär två tredjedelar. Före kriget hade hemmamarknadens konsumtion av ifrågavarande varor en kvantitetsmässigt

Interpellation ang. tillgodoseende av den inhemska marknadens behov av papper och papp.

relativt sett ringare betydelse för de svenska pappersbruken. Mot nämnda exportsiffra på 560 000 ton svarade nämligen under samma år en genomsnittlig hemmamarknadskonsumtion av 250 000 ton. I det under kriget uppkomna läget fick däremot industrien särskilt intresse av att inrikta sig på ökning av försäljningarna inom landet, ett intresse, som möttes av olika aktuella behov hos köparna. Ansträngningar gjordes bl. a. inom handeln för övergång till fabriksförpackningar och användande av papp- och pappersemballage i stället för emballage av trä, textil, metall och annat. Härigenom tillgodosågos reella behov på varudistributionens område. Bristen på arbetskraft krävde tidsvinst, som vanns genom användande av fabriksförpackningar. Den av förändrade förhållanden förorsakade försäljningen av varor i mindre poster än tidigare medförde även ökning av pappersåtgången.

Dessa nya förbrukningsvanor stabiliserades raskt. Parallellt därmed ökade också förbrukningen av papp och papper för andra ändamål, och 1946 var pappersindustrin uppe i leveranser för hemmamarknaden på 528 000 ton. Det må lämnas därhän om hela denna mängd också konsumerades eller om någon del därav gick till lagerökning hos pappersgrossisterna. Att hemmamarknadens behov var stort och därtill uppenbarligen också stigande, står emellertid utom allt tvivel.

Sådant var läget, när valutasituationen 1947 visade på nödvändigheten att i möjligaste mån öka exporten av massa och pappersprodukter, vilken då åter var i full gång och hade förutsättningar att tillföra vårt land välbehörlig valuta. Under sådana förhållanden funno sig statsmakterna föranledda att vidtaga åtgärder till inskränkning i hemmamarknadens konsumtion för att därigenom tillföra exporten ökade varumängder. Detta var grunden till den reglering av

handeln med papp och papper som under en del av 1947 och under hela 1948 varit i kraft och som medförde att hemmakonsumtionen av papper och papp sistnämnda år med cirka 100 000 ton understeg den för 1946.

En förutsättning för att denna handelsreglering skulle kunna upprätthållas var emellertid att avtal beträffande prisbildningen kunde nås med vederbörande industrier, cellulosafabriker och pappersbruk. Under en del av 1947 och t. o. m. utgången av 1948 ha också dylika avtal varit gällande.

Därvid har principen varit, att leveranser på hemmamarknaden skola ske till av Kungl. Maj:t eller priskontrollnämnden godkända högsta stoppriser under det att exportpriserna skola vara fria. För att de svenska priserna skola kunna hållas oförändrade, ha vartdera året genom myndigheternas medverkan särskilda s. k. globalavtal upprättats mellan massa- och pappersindustrierna. Här har överenskommit, att vissa massakvantiteter skola levereras till de i fråga om massa icke självförsörjande pappersbruken till särskilda priser, som understiga de priser, som kunna tagas ut på export.

På grundval av globalavtalen ha även särskilda överenskommelser träffats mellan bränslekommissionen och pappersindustrin om leverans av viss kvantitet papper på hemmamarknaden.

För 1949 ha inga liknande avtal kunnat träffas. Exportpriserna på massa ha nämligen nedgått och tendensen är fortfarande vikande. Cellulosafabrikerna ha under sådana förhållanden enligt uppgift inte ansett sig kunna binda sig för leveranser under 1949 till lägre priser på hemmamarknaden än på exporten. Cellulosafabrikerna äro genom stopprisbestämmelser förhindrade att höja sina priser på hemmamarknaden, och pappersbruken tillåtas inte att öka priset på papp och papper, då de teoretiskt icke ha att betala mer för massan

Interpellation ang. tillgodoseende av den inhemska marknadens behov av papper och papp.

än tidigare. I praktiken finns emellertid för pappersbruken ingen massa att köpa till de fastställda stoppriserna.

För att få en riktig bild av läget bör emellertid nämnas, att under 1948 köpte de i fråga om massa ej självförsörjande pappersbruken omkring 100 000 ton massa, avsedd för tillverkning av papper och papp för hemmamarknaden. För övrig tillverkning av papper och papp för hemmakonsumtion — den större delen — disponerade pappersbruken massa från egna fabriker. Även om inskränkningen i pappersbrukens leveranser till hemmamarknaden sålunda endast är partiell, har dock erfarenheten — som strax skall påvisas — redan givit vid handen, att den inskränkning som sker berör områden av vital betydelse och måste innebära betydande olägenheter.

Faktum är alltså att fyllandet av den inhemska marknadens behov av papp och papper är hotad. För handelns vidkommande är detta hot starkt och överhängande, eftersom inga större lager av papp och papper finnas inom landet. En alarmerande signal i detta stycke är en skrivelse, som Svenska sockerfabriksaktiebolaget den 18 januari låtit utgå till samtliga sina kunder. I denna säges bl. a.:

»Då våra leverantörer bland pappersbruken meddelat, att de på grund av sina svårigheter i prisavseende att erhalla råvara för tillverkningen icke kunna tillhandahålla det pappersemballage, varav vi oundgängligen ha behov, komma vi inom den allra närmaste tiden i det läget att icke kunna förse marknaden med paketförpackat socker, såvida icke pappersbrukens förhållanden i nämnda avseende ändras. Vi ha hos vederbörande departement och övriga myndigheter med skarpa framhållit de allvarliga konsekvenser, som på grund av det sålunda uppkomna läget kunna befaras både för handeln och hushållen. — — »

Sockerbolagets svårigheter torde vara endast ett exempel på det läge som uppkommit eller snart nog uppkommer för åtskilliga av handelns leverantörer.

De paketförpackade varornas försvinnande skulle betyda ett mycket kännbart avbräck för många företagare, då enligt hälsovårdsbestämmelserna vissa varor icke få försäljas i lös vikt i butiker, där vissa andra varor tillhandahållas. För dessa handelns representanter måste detta betyda att nämnda varuslag helt enkelt utgå ur deras omsättning. Men även för övriga företagare på området innebär bortfallet av fabriksförpackade varor ett avbräck, främst i form av ökad tidsutdräkt för kundexpeditionen, något som särskilt i dessa arbetskraftsbristens dagar måste bli starkt kännbart inte endast för handeln utan också för dess kunder.

Men bristen kommer givetvis snabbt nog att beröra även annat emballage än paketförpackningar. Man kan se fram emot begränsade eller i vissa fall uteblivna möjligheter att förse handeln med omslagspapper, påsar, kartonger, papperskassar och andra liknande föremål, av vilka det naturliga behovet därtill måste väntas växa, när en större andel av den totala försäljningen skall ske i lös vikt. Redan själva omläggningen till lösviktsförsäljningen skulle medföra stora svårigheter, då de moderna detaljhandelslokalerna icke äro försedda med den utrustning som tidigare fanns för att tillgodose sådan försäljning, och en nyanskaffning — som man får hoppas dock avsedd endast för mötandet av ett mer eller mindre tillfälligt behov — skulle ekonomiskt ytterligare belasta en grupp av företagare, som redan förut ha en tung börda att bära.

Det sagda berör emellertid endast en del av de svårigheter, som äro att vänta, om den aktuella papperssituationen skall bli bestående. Antydningssvis kan

Interpellation ang. yrkesundervisningen vid fångvårdens ungdomsanstalter.

därutöver nämnas den förbrukning av trycksaker och skrivpapper, som ofrånkomligen är förenad med all rörelse, och hemmens behov av alla de många konsumtionsartiklar, i vilka papper ingår, t. ex. cellstoff. Jag kan inte undvika att nu närmast för handens och de enskilda hushållens vidkommande uttrycka de allvarligaste farhågor med anledning av den uppkomna situationen. Ehuru det måste förutsättas, att regeringen hela tiden med stor uppmärksamhet följt utvecklingen på det ifrågavarande området, får jag dock med hänsyn till dagens läge och den allmänna oro, som börjat göra sig gällande bland dem, som börjat göra sig gällande bland dem, vilka närmast ha att sörja för distributionen av nödvändighetsvaror till landets alla konsumenter, anhålla om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet rikta följande frågor:

1. Vilka äro enligt herr statsrådets mening orsakerna till uppkomsten av nuvarande besvärliga situation?

2. Vilka möjligheter stå enligt herr statsrådets mening till buds för att avhjälpa olägenheterna?

Denna anhållan bordlades.

§ 14.

Interpellation ang. yrkesundervisningen vid fångvårdens ungdomsanstalter.

Ordet lämnades på begäran till

Fru VÄSTBERG, som yttrade: Herr talman! Den bärande tanken i lagen om ungdomsfängelse, som tillkom år 1935, är syftet att skänka de intagna fostran och utbildning. Departementschefen yttrade vid lagens tillkomst, att anstaltsbehandlingen i första hand skulle inriktas på att vänja de intagna vid lämpligt arbete. Genom teoretisk och praktisk yrkesutbildning samt andra uppfostringsåtgärder ville man alltså bereda unga brottslingar bättre möjligheter att anpassa sig i samhället. Man förutsatte därför, att ungdomsfängelse skulle tillämpas på unga lagöverträda-

re, som ingåvo goda förhoppningar. Första lagutskottet anförde i sitt utlåtande om lagförslaget: »Av stor vikt är att ungdomsfängelse icke ådömes andra än dem som äro i behov av sådan behandling och tillika äro mottagliga för densamma. Sålunda bör varken en tillfällighetsförbrytare eller den om vars rättande genom uppfostran eller utbildning enligt den föreslagna lagen föga förhoppning finnes, ådömas ungdomsfängelse.»

Då man konstruerade ungdomsfängelset som ett tidsbestämt frihetsstraff med en minsta intagningstid av ett år, stödde man sig på att den långvariga särbehandlingen syftade till den dömdes eget bästa. Den avsågs därjämte skola försiggå under väsentligt friare former än dem som tillämpades på straffångar och fängelsefångar.

Utbildningssyftet är sålunda centralpunkten i ungdomsfängelseinstitutet; det är detta syfte som i själva verket skänker behandlingsformen dess existensberättigande. Om utbildningssyftet eftersättes, innebär detta att de till ungdomsfängelse dömda bli föremål för ett långvarigt, till tiden obestämt frihetsberövande utan att den långa intagningstiden kan motiveras med att den intagnes möjligheter till yrkesval och försörjning bli förbättrade. Det blir då fråga om en helt annan påföljd än den man från början avsåg; långvarigheten och den för unga sinnen särskilt pressande tidsbestämtheten gör den i så fall till ett skräckstraff i stället för att den skulle vara en hjälp till yrkesförkovran.

De förhoppningar, som man hyste beträffande det nya institutet vid ungdomsfängeslagens antagande, synas icke i allo ha infriats. Jag behöver endast peka på de omständigheter, som under den senaste tiden riktat allmänhetens uppmärksamhet på ungdomsanstalterna: massrymningar från Skenäs, oroligheter i Gävle, tumult i Ystad och upplopp i Uppsala med skarpa skott avlossade inne i anstalten.

Interpellation ang. yrkesundervisningen vid fångvårdens ungdomsanstalter.

Anledningarna till dessa oroande händelser äro förmodligen flera. I viss utsträckning torde ungdomsfängelse ha kommit att ådömas ungdomar, vilkas förutsättningar att tillgodogöra sig avsedd fostran och utbildning varit mindre goda; förekomsten av intellektuellt efterblivna och psykopater inom klientelet har i sin tur medfört en uppdelning av de dömda på olika anstalter. Därigenom har vidare principen om öppen anstaltsvård som det normala kommit i bakgrunden. Klientelet har i allt större utsträckning omhändertagits på slutna anstalter. Genomförandet av 1945 års verkställighetsreform har medfört att ungdomsfängelse, såvitt angår de intagnas behandling å anstalt, icke längre framstår som nämnvärt lindrigare än de vanliga frihetsstraffen. Följden har blivit att en väsentlig förutsättning för de intagnas förståelse för behandlingsformen ryckts undan.

Dessa förhållanden synas mig i hög grad förtjäna att klarläggas av den ansvariga myndigheten. Men vad jag alldeles särskilt önskar få ett besked om gäller yrkesutbildningen.

Under den pressdebatt, som under de senaste veckorna förts angående förhållandena vid ungdomsanstalterna, har det uppgivits, att de intagna vid en av anstalterna sysselsättas med att klippa putsplappar och tillverka madrassnoppar. Det är icke att undra på om ungdomsanstalterna kommit att framstå, tydligen även för domstolarna, som mindre lämpade för sin uppgift och om talet om fostran och utbildning för de intagna som sysselsätts på detta sätt ter sig som en grym humbug.

Det vill synas som om här i första hand skulle krävas en av verkligt sakkunniga organ verkställd inspektion av yrkesutbildningen vid dessa anstalter. En naturlig lösning vore att ställa utbildningen under överinseende av överstyrelsen för yrkesutbildning. Förslag härom har också framställts.

Redan 1946 fäste nämligen justitie-

ombudsmannen Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på frågan om yrkesutbildningen vid ungdomsanstalterna. Med anledning av inspektionsiakttagelser i detta hänseende hade han inhämtat yttranden av yrkesöverstyrelsen, fångvårdstyrelsen och ungdomsfängelsenämnden. Yrkesöverstyrelsen framhöll därvid, att de mindre tillfredsställande förhållanden som konstaterats i fråga om yrkesutbildningen påkallade särskilda direktiv och övervakning. Överstyrelsen framhöll också, att en kontinuerlig inspektion från dess sida av undervisningen vid anstalterna icke skulle förorsaka några kostnader, som behövde täckas med anslag för fångvården. Justitiedepartementet hänsköt frågan till statens organisationsnämnd att tagas i övervägande vid avgivande av dess utlåtande angående omorganisation av fångvårdens anstaltsväsende. I detta utlåtande synes spørsmålet emellertid icke ha blivit berört. Jag känner icke till anledningen därtill och vet ej varför förslaget icke förverkligats. Det må emellertid nämnas, att en liknande inspektionsverksamhet förekommer inom andra områden.

Med anledning av det anförda får jag hemställa om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet rikta några frågor:

1. Anser herr statsrådet att yrkesundervisningen vid ungdomsanstalterna för närvarande bedrivs på ett tillfredsställande sätt?

2. Om så icke skulle vara fallet, avser herr statsrådet att föranstalta om att den ställes under överinseende av överstyrelsen för yrkesutbildning?

3. Anser herr statsrådet att förhållandena i övrigt vid ungdomsanstalterna motsvarar vad statsmakterna avsågo att åstadkomma med denna reform?

4. Om så icke är, vilka åtgärder ämnar herr statsrådet vidtaga för att åstadkomma en förbättring?

Denna anhallan bordlades.

Interpellation ang. vissa spörsmål rörande mjölkproduktionens lönsamhet.

§ 15.

Interpellation ang. vissa spörsmål rörande mjölkproduktionens lönsamhet.

Herr JANSSON i Aspeboda erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! Talet om de tomma ladugårdarna har tilldragit sig allt större uppmärksamhet. Orsakerna till ladugårdarnas avfolkning, om jag får använda det uttrycket, kunna vara flera, men den främsta orsaken torde dock vara att finna i frågan om lönsamheten; av de olika produktionsgrenarna på jordbrukets område torde mjölkproduktionen vara den minst lönsamma.

För att få vetskap om hur många kreaturslösa jordbruk över 2 hektar, som redan nu finnas, har utredning igångsatts. Undersökningen är ännu ej färdig, men enligt från ett av de mellansvenska länen nu lämnade uppgifter rör det sig om siffror, som verka oroväckande. För hela länet i fråga redovisas icke mindre än 1 679 kreaturslösa och 556 kreatursvaga jordbruk. I södra delen av länet, som har den bästa jordbruksbygden, har undersökningen visat, att 14 procent av brukningsdelarna äro kreaturslösa. I mellersta och norra delarna äro siffrorna 19, respektive 25 procent. Cirka hälften av de kreaturslösa jordbruken har tillkommit från 1945. Invägningen vid mejerierna visar dock icke några oroväckande tendenser, åtminstone icke hittills, men om de kreaturslösa jordbrukens antal fortfar att öka i samma takt som under de senaste åren, torde en minskning i invägningen vara oundviklig. Att invägningen hittills kunnat hållas uppe kan till stor del förklaras med tillkomsten av nya leverantörer.

Vilka konsekvenser en minskning av nötkreatursstammen kan föra med sig är icke svårt att förstå. Ransoneringen av kött och smör kommer att förlängas och blir kanske rent av en permanent företeelse. Vilka botemedel som böra tillgripas för att förhindra att utvecklingen går i här ovan antydd riktning

eller för att åtminstone dämpa ner densamma, är sannerligen, speciellt i dagens läge, ingen lätt sak att ange, låt vara att man är ense om, att det rör sig om en prisfråga, att priset på mjölken är för lågt i förhållande till produktionskostnaderna.

Hur högt priset på mjölken bör vara för att mjölkproduktionen ur lönsamhetssynpunkt skall bli lockande och detsamma i förhållande till produktionskostnaderna skäligen synes vara mycket svårt att fastslå, detta beroende på olika produktionsbetingelser såsom betestillgång, betestidens längd m. m. En höjning av priset med ett belopp av 5 öre per kilogram torde icke få anses såsom någonting oskäligt. Även högre belopp ha nämnts för att man skulle nå upp till skäligt lönsamhet.

En höjning av priset med 5 öre per kilogram kommer att vid försäljning till konsumtion ge priser som framgå av följande exempel. Jag tager det från Kopparbergs län. I Falun, där minutpriset nu är 34 öre, skulle utförsäljningspriset efter en dylik höjning bli 39 öre, ett pris som när det gäller en sådan vara som mjölken, icke torde komma att verka alltför avskräckande högt. Smörpriset åter skulle få lov att höjas med kr. 1:25 eller från nuvarande minutpriset kr. 5:20 till kr. 6:45. Denna kalkyl rörande smörpriset bygger på det förhållandet att 25 liter mjölk åtgå till framställning av 1 kg smör samt, det förutsättes, att nuvarande statsbidrag och standardiseringsbestämmelser förbli oförändrade. Vidare bör i detta sammanhang nämnas, att 40 procent av mjölkinvägningen i Kopparbergs län kan försäljas som konsumtionsmjölk och att 60 procent gå till produktberedning. Hela landets smörproduktion uppgår till ca 100 miljoner kilogram, varför vid en höjning med 5 öre per kilogram mjölk det enbart för smörtillverkningen rör sig om ett belopp av ungefär 125 miljoner kronor.

Vid ett studium av denna fråga, som

Interpellation ang. betryggande försäkringsformer för fiskebåtar.

ur folkförsörjningssynpunkt är av mycket stor, för att icke säga av dominerande betydelse, möta problemställningar, som kräva beaktande; å ena sidan den fara, som hotar vår försörjning med mjölk och smör, som ur folkhälsosynpunkt torde höra till de mest outhärliga livsmedlen, och å andra sidan de ekonomiska problem, som sammanhånga med en lösning av frågan, spørsmålet hur de i den ekonomiska situation, vari vi för närvarande befinna oss, skola kunna ordnas.

Det må framhållas, att frågan om de kreaturslösa jordbruken och mjölkproduktionens lönsamhet icke berör endast jordbrukarna utan i lika hög grad den icke jordbrukande befolkningen. Om den ovan berörda utvecklingen kommer att fortsätta, måste det så småningom uppstå stora svårigheter att ordna såväl försörjningen med konsumtionsmjölk som försörjningen med smör i städer och andra tätorter.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag härmed anhålla om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få framställa följande fråga:

Har herr statsrådet sin uppmärksamhet riktad på denna fråga, och har herr statsrådet i så fall för avsikt att vidtaga några åtgärder, som kunna bidra till en lösning av här berörda spørsmål?

Denna anhållan bordlades.

§ 16.

Interpellation ang. betryggande försäkringsformer för fiskebåtar.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr AHLSTEN, som yttrade: Herr talman! Under de senaste månaderna ha två av den gotländska fiskeflottans bästa båtar förlist under stormarna i Östersjön samtidigt som fyra mycket dugliga fiskare omkommit. Då de två förlista båtarna därtill voro oförsäk-

rade, kan man med fog tala om en katastrof. Dessa olyckor på havet längs våra kuster ha väckt sorg och förstämning men också bragt hela frågan om det gotländska fiskets olika problem till diskussion. De aktuella frågorna beröra båtarnas storlek och sjöduglighet, fiskehamnarnas snara ombyggnad samt det spørsmål jag här velat påtala, nämligen en betryggande assurancesförsäkring för båtmaterielen.

När det gotländska fisket år 1945 ställdes inför det faktum, att det kraftiga strömmingsbeståndet, på vilket fisket i huvudsak baserats, ej längre var så talrikt och ej gav en sådan avkastning, att det var möjligt att bygga ett lönande fiske enbart på fångsten av strömming, måste nya vägar sökas, och på ett år måste fisket läggas om ifrån ett kustfiske till ett rent havsfiske, huvudsakligen baserat på laxfångst. Det är helt naturligt att en del nya problem uppstodo för fiskarna i samband med en sådan omläggning, problem som inte kunnat lösas i samma snabba takt som den, vari utvecklingen av fisket som sådant gått.

Redan år 1917 bildades Gotlands läns fiskeriförsäkringsbolag, som har till uppgift att såsom ett ömsesidigt försäkringsföretag giva fiskare inom länet möjlighet att teckna försäkring på båtar och redskap. Vid utgången av år 1947 uppgick antalet delägare till 119 stycken och försäkringssumman till 205 000 kronor. Då bolagets reglemente inte tillåter en försäkring till högre belopp än 4 000 kronor, varvid fiskarena själva stå en tredjedel självrisk, är det helt naturligt, att bolaget inte kan lämna en betryggande assurance på nuvarande båtmateriel med ett värde av 12 000–14 000 kronor för en enda båt. Detta var också anledningen till att de två senast förlista fiskebåtarna voro oförsäkrade. Jag vill framhålla, att fiskeriförsäkringsbolaget har fyllt en mycket stor uppgift, och ända fram till slutet av 1930-talet var båtmaterielen sådan, att försäkringen i huvudsak kunde an-

Interpellation ang. åtgärder för tillgodoseende av behovet av cellstoff.

ses täcka helvärdesförsäkring av fiskebåtar. Under år 1946 har hänvändelse gjorts till försäkringsinspektionen för att få sådan stadgeändring till stånd att försäkring kunde tecknas till högre belopp. Försäkringsinspektionen har dock nödgats ge ett avböjande svar, enär bolagets fonder ej medge en höjning av försäkringsvärdena. Under hand ha hänvändelser också gjorts till ledande försäkringsföretag inom sjöassuransbranschen, dock utan att man kunnat intressera något sådant företag att åtaga sig assurans av de gotländska fiskebåtarna. Dessa, såväl som alla andra fiskebåtar av samma typ i hela Östersjön, äro nämligen byggda utan några som helst regler beträffande utförande och konstruktion, hållfasthet och sjöduglighet. Dessutom finns det ett stort antal olika variationer på typer och utförande, vilket medför svårigheter att utarbeta normer för en försäkringsform. Det förhållandet att de gotländska fiskarena och andra fiskare med samma båtmaterial inom östersjöfisket ej kunna få sina båtar assurerade till betryggande belopp medför också stora svårigheter för dem, när det gäller att ordna lånefrågan. Det är helt naturligt att säkerheten blir betydligt svårare att ordna under sådana förhållanden, och med de ökade behov av investering i båtar, som uppstått genom omläggningen till havsfiske med dyrare båtmaterial, framstår denna frågas omedelbara lösning som en tvingande nödvändighet. Det måste vara en allmän angelägenhet att åt våra fiskare, vilka utföra sin samhällseliga gärning på havet under ständig fara för liv och egendom, kan ges möjlighet till betryggande försäkring av sina båtar, vilka numera representera sådana värden, att vid en dödsolycka de efterlevande försättas i stora ekonomiska svårigheter.

Med stöd av vad jag anført begär jag andra kammarens tillstånd att till herr

statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få rikta följande fråga:

Vill herr statsrådet med anledning av de förhållanden jag här påtalat tillsätta en utredning med uppdrag att skyndsamt undersöka möjligheterna att bereda fiskarena kring Östersjöns kuster betryggande försäkringsformer för deras fiskebåtar?

Denna anhållan bordlades.

§ 17.

Interpellation ang. åtgärder för tillgodoseende av behovet av cellstoff.

Ordet lämnades på begäran till

Fröken ÖBERG, som anförde: Herr talman! Det har i pressen synts ett meddelande om att tillverkningen av cellstoff skulle upphöra den 1 februari, en åtgärd som skulle vålla särskilt sjukhusen och småbarnsfamiljerna stora svårigheter. För båda dessa grupper är ju, som alla veta, cellstoff en i hög grad nödvändig och arbetsbesparande artikel. Jag hoppas därför att det måtte finnas någon utväg att tillförsäkra konsumenterna denna för dem så nödvändiga artikel.

På grund av vad sålunda anförts får jag utan längre motivering anhålla om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för handelsdepartementet framställa följande fråga:

Ämnar herr statsrådet vidtaga någon åtgärd i syfte att garantera konsumenterna behövlig tillgång i marknaden på cellstoff?

Denna anhållan bordlades.

§ 18.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 3.33 em.

In fidem
Gunnar Britth.